

Total No. of Printed Pages—11

6 SEM TDC GEED (CBCS) 6.1/6.2/6.3

2025

(May)

EDUCATION

(Generic Elective)

Paper : GE-6.1/6.2/6.3

Full Marks : 80

Pass Marks : 32

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

Paper : GE-6.1

(Education in Post-Independent India)

1. তলত দিয়া প্রশ্নবোৰৰ উত্তৰ লিখা : 1×8=8

Answer the following questions :

(a) বিশ্ববিদ্যালয় শিক্ষা আয়োগ কোন চনত গঠন কৰা হৈছিল?

In which year was University Education Commission constituted?

(b) সংবিধানৰ কোনটো অনুচ্ছেদত মুক্ত আৰু বাধ্যতামূলক শিক্ষাৰ কথা উল্লেখ আছে?

Which Article of the Indian Constitution indicates free and compulsory education?

(c) মাধ্যমিক শিক্ষা আয়োগৰ সভাপতি কোন আছিল?

Who was the Chairperson of the Secondary Education Commission?

(d) ১০+২+৬ শিক্ষাৰ গঠনিটো কোনখন শিক্ষা আয়োগে আগবঢ়াইছিল?

Which Commission forwarded 10+2+3 structure of education?

(e) ঈশ্বৰভাই পেটেল কমিটি কোন চনত গঠন কৰা হৈছিল?

In which year was Ishwarbhai Patel Committee constituted?

(f) 'নবোদয় বিদ্যালয়'ৰ পৰিকল্পনা কোনে আগবঢ়াইছিল?

Who forwarded the plan of 'Navodaya Vidyalaya'?

(g) 'সৰ্বশিক্ষা অভিযান' কোন চনত আৰম্ভ হৈছিল?

In which year was 'Sarva Shiksha Abhiyan' started?

(h) NKCৰ সম্পূৰ্ণ আকাৰটো লিখা।

Write the full form of NKC.

2. চমু টোকা লিখা :

5×4=20

Write short notes on :

(a) বিশ্ববিদ্যালয় শিক্ষা আয়োগৰ মতে স্ত্ৰী-শিক্ষা

Women education according to University Education Commission

(b) বৰ্তমান শিক্ষা ব্যৱস্থাত মাধ্যমিক শিক্ষা আয়োগৰ প্ৰভাৱ
Influence of Secondary Education Commission on present education system

(c) জনাৰ্দন বেড্ডি কমিটিৰ প্ৰতিবেদন

Report of Janardhan Reddy Committee

(d) UGCৰ কাৰ্য্যৱলী

Activities of UGC

3. বিশ্ববিদ্যালয় শিক্ষাৰ লক্ষ্যসমূহ কি কি? পাঠ্যক্ৰমৰ সংস্কাৰ আৰু ছাত্ৰ কল্যাণৰ ক্ষেত্ৰত বিশ্ববিদ্যালয় শিক্ষা আয়োগে আগবঢ়োৱা পৰামৰ্শাৱলী আলোচনা কৰা।

5+(4+4)=13

What are the aims of university education? Discuss the recommendations of University Education Commission in regard to reforms of curriculum and students' welfare.

নাইবা / Or

ভাৰতীয় সংবিধানৰ প্ৰস্তাৱনাটো আলোচনা কৰা। ভাৰতীয় সংবিধানে মুক্ত আৰু বাধ্যতামূলক শিক্ষা আৰু ধৰ্মনিৰপেক্ষতাৰ সম্পৰ্কে আগবঢ়োৱা পৰামৰ্শাৱলী ব্যাখ্যা কৰা।

7+6=13

(4)

Discuss the Preamble to the Indian Constitution. Discuss the constitutional provisions in regard to free and compulsory education and secularism.

4. মাধ্যমিক শিক্ষা আয়োগৰ মতে মাধ্যমিক শিক্ষাৰ দোষ-ত্রুটিবোৰ কি কি? এই শিক্ষা আয়োগৰ মতে মাধ্যমিক শিক্ষাৰ লক্ষ্য আৰু সাংগঠনিক ব্যৱস্থা আলোচনা কৰা। 7+6=13

What are the defects of secondary education according to the Secondary Education Commission? Discuss the aims and organizational pattern of secondary education according to this Education Commission.

নহিবা / Or

- কোঠাৰী আয়োগৰ পৰামৰ্শাৱলী ব্যাখ্যা কৰা। বৰ্তমান শিক্ষা ব্যৱস্থাত কোঠাৰী আয়োগৰ পৰামৰ্শাৱলীৰ প্ৰয়োগ লিখা। 10+3=13

Write the recommendations of Kothari Commission. Discuss the implications of Kothari Commission in present education system.

5. ৰাষ্ট্ৰীয় শিক্ষানীতি, ১৯৮৬ৰ পৰামৰ্শাৱলী আৰু ব্যৱহাৰ ব্যাখ্যা কৰা। 8+5=13

Discuss the recommendation and uses of National Policy on Education, 1986.

P25/1089

(Continued) P25/1089

(5)

6. ৰাষ্ট্ৰীয় মাধ্যমিক শিক্ষা অভিযানৰ লক্ষ্যসমূহ কি কি? ইয়াৰ সংগঠন আৰু কাৰ্যাৱলী বৰ্ণনা কৰা। 8+5=13

What are the objectives of the Rashtriya Madhyamik Shiksha Abhiyan? Discuss its organization and functions.

নহিবা / Or

ভাৰতীয় শিক্ষাৰ প্ৰসাৰৰ ক্ষেত্ৰত NCTE আৰু NAACৰ ভূমিকা ব্যাখ্যা কৰা। 6+7=13

Discuss the role of NCTE and NAAC in the development of Indian education.

Paper : GE-6.2

(Human Rights Education)

1. তলত দিয়া প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ লিখা : 1×8=8
Answer the following questions :

(a) 'মানৱ অধিকাৰ দিবস' কোন তাৰিখে পালন কৰা হয়?
On which day is Human Rights Day celebrated?

(b) মানৱ অধিকাৰৰ সাৰ্বজনীন ঘোষণাপত্ৰৰ কোনটো অনুচ্ছেদত অত্যাচাৰ আৰু উৎপীড়নৰ পৰা ৰক্ষা পাবৰ বাবে আশ্ৰয় গ্ৰহণৰ অধিকাৰ প্ৰদান কৰিছে?

(Turn Over)

Which Article of the Universal Declaration of Human Rights guarantees the right to seek asylum from persecution?

(c) জনসংখ্যা বৃদ্ধিৰ যি কোনো এটা কাৰণ উল্লেখ কৰা।
Mention any one cause of population growth.

(d) শিশু সৰববাহ মানে কি?
What is meant by child trafficking?

(e) মানৱ অধিকাৰ শিক্ষাৰ এটা উদ্দেশ্য লিখা।
Write one objective of Human Rights Education.

(f) মানৱ অধিকাৰ শিক্ষাৰ এটা সীমাবদ্ধতা লিখা।
Write one limitation of Human Rights Education.

(g) NHRCৰ সম্পূৰ্ণ ৰূপটো লিখা।
Write the full form of NHRC.

(h) 'বাৰ্ছসংঘ দিৱস' কোন তাৰিখে পালন কৰা হয়?
On which day is the UN Day celebrated?

2. তলত দিয়াবোৰৰ চমু টোকা লিখা : 5×4=20

Write short notes on the following :

(a) সামাজিক তত্ত্ব আৰু মানৱ অধিকাৰ
Social theory and Human Rights

(b) শিশু শ্ৰমিকৰ কাৰণসমূহ
Causes of child labour

(c) মানৱ অধিকাৰ শিক্ষাৰ নীতি
Principles of Human Rights Education

(d) ইউনেস্ক'ৰ কাৰ্যাৱলী
Functions of UNESCO

3. মানৱ অধিকাৰৰ প্ৰকৃতি লিখা। ভাৰতৰ সংবিধানে প্ৰদান কৰা
মৌলিক অধিকাৰসমূহ বৰ্ণনা কৰা। 6+7=13

Write the nature of human rights. Describe the fundamental rights guaranteed by the Constitution of India.

নাইবা / Or

ভাৰতৰ জাতীয় স্বাধীনতা আন্দোলন বৰ্ণনা কৰা। 13

Explain the national freedom movement of India.

4. ভাৰতবৰ্ষত আঞ্চলিকতাবাদৰ কাৰণ আৰু ফলাফলসমূহৰ বিষয়ে
বহলাই লিখা। 6+7=13

Explain the causes and consequences of regionalism in India.

নাইবা / Or

ভাৰতবৰ্ষত জনসংখ্যা বৃদ্ধিৰ প্ৰভাৱসমূহ লিখা। জনসংখ্যা বৃদ্ধিৰ
প্ৰতিৰোধৰ উপায়সমূহ বৰ্ণনা কৰা। 6+7=13

(8)

Write the impacts of population growth in India. Explain the measures taken for protection of population growth.

5. মানৰ অধিকাৰ শিক্ষাৰ শিক্ষণ পদ্ধতি আৰু ক্ৰিয়াকলাপৰ বিষয়ে বৰ্ণনা কৰা। 6+7=13

Describe the methods and activities of teaching Human Rights Education.

নহিবা / Or

মানৰ অধিকাৰ শিক্ষাক প্ৰচাৰ কৰা উপাদানসমূহৰ বিষয়ে বহুলাই লিখা। 13

Explain, in detail, the factors promoting Human Rights Education.

6. (a) মানৰ অধিকাৰ সুৰক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত ৰাজ্যিক মানৰ অধিকাৰ আয়োগৰ গুৰুত্ব সম্পৰ্কে বৰ্ণনা কৰা। 7

Describe the importance of the State Human Rights Commission in protecting human rights.

- (b) মানৰ অধিকাৰ সুৰক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত ছপা গণমাধ্যমে পালন কৰা ভূমিকাসমূহৰ বিষয়ে বৰ্ণনা কৰা। 6

Explain the role played by print mass media in protecting human rights.

P25/1089

(Continued

5/1089

(9)

Paper : GE-6.3

(Gender and Education)

1. তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ দিয়া : 1×8=8

Answer the following questions :

- (a) Sex আৰু genderৰ মাজৰ যি কোনো এটা পাৰ্থক্য লিখা।

Mention any one difference between sex and gender.

- (b) পিতৃতান্ত্ৰিক সমাজৰ যি কোনো এটা বৈশিষ্ট্য লিখা।
Write any one characteristic of patriarchal society.

- (c) সামাজিক লিংগ মানে কি?
What is gender?

- (d) 'সন্মান বঞ্চার্হে হত্যা' মানে কি?
What is 'honour killing'?

- (e) লিংগ বৈষম্যৰ যি কোনো এটা কাৰণ লিখা।
Write any one cause of gender discrimination.

- (f) যৌতুক-সম্বন্ধীয় অপৰাধৰ লগত জড়িত যি কোনো এটা আইনী বিধি উল্লেখ কৰা।
Mention any one law related to dowry-related offence.

(Turn Over)

(g) বিদ্যালয়ত লিংগ বৈষম্যতাৰ এটা উদাহৰণ দিয়া।
Write one example of gender discrimination in school.

(h) সম্পত্তিৰ অধিকাৰৰ সৈতে জড়িত এখন ভাৰতীয় আইন উল্লেখ কৰা।

Mention one law related to property rights in India.

2. তলত দিয়াবোৰৰ ওপৰত চমু টোকা লিখা : $5 \times 4 = 20$
Write short notes on the following :

(a) মাতৃতান্ত্ৰিক সমাজ
Matriarchal society

(b) সমাজত লিংগ পক্ষপাতিত্ব
Gender biases in the society

(c) লিংগ সমতা স্থাপনত বিদ্যালয়ৰ ভূমিকা
Role of the school in reinforcing gender equality

(d) মহিলা সংৰক্ষণ বিধেয়ক
Women's Reservation Bill

3. 'লিংগ ভূমিকা'ৰ ধাৰণাটো আলোচনা কৰা। আমাৰ সমাজত থকা বিভিন্ন ধৰণৰ লিংগ ভূমিকা সম্পৰ্কে বৰ্ণনা কৰা। $3 + 10 = 13$
Discuss the concept of gender role. Describe the various types of gender role in our society.

4. লিংগ সামাজিকীকৰণ মানে কি? লিংগ সামাজিকীকৰণত বিদ্যালয় আৰু সমাজৰ ভূমিকা আলোচনা কৰা। $3 + 10 = 13$

What is gender socialization? Describe the role of school and society in gender socialization.

5. বিদ্যালয় শিক্ষাত লিংগ সম্পৰ্কীয় সমস্যাসমূহ বৰ্ণনা কৰা। লিংগ সম্পৰ্কীয় সমস্যাসমূহ হ্রাস কৰিবৰ কাৰণে সমাধানসমূহ বহলাই লিখা। $6 + 7 = 13$

Describe the gender issues in school education. Elaborate some remedial measures to reduce the gender issues.

6. লিংগ শিক্ষাৰ লগত জড়িত ভাৰতীয় সংবিধানৰ অনুচ্ছেদসমূহৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। 13

Discuss the Articles of the Indian Constitution related to gender education.

নাইবা / Or

লিংগ সমতাৰ প্ৰেক্ষাপটত থকা শৈক্ষিক নীতি আৰু কাৰ্যসূচীসমূহৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। 13

Discuss the educational policies and programmes from gender equality perspective.

***